

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	9
1.1 Загальна характеристика менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	9
1.2 Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства	15
1.3 Функціональне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства	38
Питання для самоконтролю	44
Тестові завдання	45
Літературні джерела	48
РОЗДІЛ 2 МІЖНАРОДНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ	50
2.1 Сутність міжнародного фінансового менеджменту	50
2.2 Специфіка зовнішнього середовища прийняття рішень щодо ефективного розподілу фінансових коштів та їх збільшення	62
2.3 Загальні напрями міжнародного фінансового менеджменту	68
Питання для самоконтролю	85
Тестові завдання	86
Літературні джерела	89
РОЗДІЛ 3 МІЖНАРОДНІ КРЕДИТНО-РОЗРАХУНКОВІ ТА ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ	90
3.1 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій	90
3.2 Платіжний баланс країни	104
3.3 Валютні операції „spot”. Форвардні валютні операції. Валютні операції „своп”	115
Питання для самоконтролю	128
Тестові завдання	129
Літературні джерела	131
РОЗДІЛ 4 МІЖНАРОДНИЙ МАРКЕТИНГ	133
4.1 Сутність, задачі й особливості міжнародного маркетингу	133
4.2 Види міжнародного маркетингу	138
4.3 Мотиви початку експортної діяльності	140
4.4 Етапи інтернаціоналізації	141
4.5 Моделі виходу на закордонний ринок	145
4.6 Міжнародні маркетингові дослідження	159
4.7 Міжнародна сегментація і стратегії проникнення на зарубіжні ринки	163

Питання для самоконтролю.....	175
Тестові завдання.....	176
Літературні джерела.....	179
РОЗДІЛ 5 МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ	181
5.1 Загальна характеристика менеджменту міжнародної торгівлі	181
5.2 Форми і методи організації міжнародної торгівлі.....	183
5.3 Тарифні та нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.....	190
Питання для самоконтролю.....	209
Тестові завдання.....	210
Літературні джерела.....	214
РОЗДІЛ 6 УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	216
6.1 Інтеграційні та глобалізаційні процеси як передумова формування високоризикового середовища в Україні.....	216
6.2 Визначення ризику зовнішньоекономічної діяльності підприємства як економічної категорії	218
6.3 Класифікаційні ознаки ризиків.....	221
6.4 Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства.....	227
Питання для самоконтролю.....	243
Тестові завдання.....	244
Літературні джерела.....	246
РОЗДІЛ 7 СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	247
7.1 Базові альтернативи та парадигма розвитку інноваційно-інвестиційної стратегії підприємства.....	247
7.2 Типологія функціональних стратегій у стратегічному управлінні інноваційним розвитком підприємства.....	262
7.3 Матричні методи стратегічного аналізу інноваційного розвитку підприємства.....	272
Питання для самоконтролю.....	278
Тестові завдання.....	280
Літературні джерела.....	284
РОЗДІЛ 8 УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	286
8.1 Сутність та зміст інтелектуального капіталу.....	286
8.2 Інтелектуальний капітал у складі ресурсів підприємства.....	304
8.3 Аудит інтелектуального капіталу.....	317
Питання для самоконтролю.....	326
Тестові завдання.....	326

Літературні джерела.....	327
РОЗДІЛ 9 МОТИВАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	329
9.1 Поняття категорії «інновація»	329
9.2 Основні теорії потреб і мотивацій.....	332
9.3 Матеріальне стимулювання персоналу	335
9.4 Мотивація інноваційної діяльності персоналу	341
Питання для самоконтролю.....	354
Тестові завдання.....	355
Літературні джерела.....	357
РОЗДІЛ 10 УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ВИТРАТАМИ	
ПІДПРИЄМСТВА	358
10.1 Економічна сутність, класифікація та система управління інноваційними витратами	358
10.2 Постановка бюджетного управління інноваційними витратами на підприємстві в умовах комплаєнс-контролю	360
10.3 Інструментальна база забезпечення досягнення цільових показників за критерієм оптимізації інноваційних витрат	366
Питання для самоконтролю.....	372
Тестові завдання.....	373
Літературні джерела.....	377
РОДІЛ 11 УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ	378
11.1 Основи управління інноваційними проектами в системі менеджменту організації.....	378
11.2 Обґрунтування інноваційного проекту (методика UNIDO).....	383
11.3 Планування інноваційного проекту	397
11.4 Управління часом виконання інноваційного проекту	398
11.5 Планування ресурсного забезпечення проекту	405
11.6 Контролювання виконання інноваційного проекту	407
11.7 Управління ризиками інноваційних проектів	412
11.8 Управління якістю інноваційного проекту	412
11.9 Управління персоналом в інноваційних проектах.....	413
Питання для самоконтролю.....	421
Тестові завдання.....	421
Літературні джерела.....	423
РОЗДІЛ 12 МАРКЕТИНГ ІННОВАЦІЙ	424
12.1 Інновації, як фактор конкуренції.....	424
12.2 Особливості маркетингу інновацій	430
12.3 Цілі, функції, завдання маркетингу інновацій.....	439
12.4 Споживачі інновацій та життєвий цикл інновації	446
Питання для самоконтролю.....	450

Тестові завдання	452
Літературні джерела	452
РОЗДІЛ 13 ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА	454
13.1 Структура національної інноваційної системи.....	454
13.2 Інфраструктура інноваційної діяльності.....	467
13.3 Інноваційна політика як засіб утвердження інноваційної моделі розвитку економіки	477
13.4 Державне регулювання та управління інноваційною діяльністю	489
Питання для самоконтролю.....	498
Тестові завдання.....	498
Літературні джерела.....	502

ВСТУП

Світова економіка і міжнародний бізнес в результаті тривалої еволюції в кінці минулого століття отримали характер керованої системи. Причому ця система стала мати не тільки яскраво виражену господарсько-економічну форму, але й носить риси політико-правової загальногромадянської основи. При цьому враховуються національні інтереси, історичні особливості й традиції.

Глобалізаційні економічні процеси у світі, інтеграція України у міжнародні економічні процеси, розширення світогосподарських зв'язків висувають якісно нові більш високі вимоги до теоретичних та практичних концепцій, що покладаються в основу формування системи управління зовнішньоекономічними зв'язками, процесами, діяльністю. Це потребує конкретних рекомендацій та наявності висококваліфікованих спеціалістів, конкурентоздатних на сучасному ринку праці з жорсткими правилами та високими вимогами, спроможних реалізувати їх на практиці. Практично безсумнівним є те, що сучасний фахівець має орієнтуватися не тільки в системі правил гри, які діють на вітчизняному ринку, а має бути обізнаним у сфері міжнародних економічних відносин.

Розвиток трансформаційних процесів в економіці України потребує від керівників підприємств вміння керувати, не тільки виробництвом продукції, але і її просуванням на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Такі обставини визначають ряд особливостей в праці менеджера в сучасних умовах.

Сучасним менеджером являється професійний керуючий, не тільки знайомий з механізмом управління виробництвом продукції, але й володіючий навичками роботи по вивченню стану справ на зовнішніх ринках, пошуку перспективних видів продукції і споживачів, укладання контрактів, які приносять прибуток.

В даному навчальному посібнику відображені ті суттєві зміни, які сталися в сутності діяльності роботи менеджерів в нашій країні в зв'язку з переходом до нових умов господарювання.

Особливу увагу приділено менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, міжнародному маркетингу, менеджменту міжнародної торгівлі, управлінню ризиками зовнішньоекономічної діяльності, стратегічному управлінню інноваційним розвитком підприємства, мотивації інноваційної діяльності, управлінню інноваційними витратами, а також управлінню інноваційними проектами.

У навчальному посібнику в достатній кількості вміщено таблиці, схеми, контрольні запитання, тести для самоперевірки та модульного контролю.

Навчальне видання, насамперед, розраховане на студентів спеціальності 073 «Менеджмент», другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціалізацій «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент інноваційної діяльності». Може бути корисним аспірантам і фахівцям у галузі менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та менеджменту інноваційної діяльності.